

Az angol nagykövet Szegeden

Tegnap, szerdán Szegedre látogatott Peter William Unwin, Nagy-Britannia magyarországi nagykövete és Keith Dobson kulturális attasé. Az angol diplomatákat a megyei pártbizottságon Szabó Sándor első titkár, a Csongrád Megyei Tanácsnál pedig Papdi József tanácselnök fogadta. Délután az MTA Szegedi Biológiai Központját keresték fel, ahol Alföldi Lajos főigazgató mutatta be az intézményt, majd találkoztak Takács Imréné országgyűlési képviselővel.

Ma, csütörtökön a József Attila Tudományegyetemre várják a vendégeket, majd Peter William Unwin az állam- és jogtudományi karon tart előadást. Látogatást tesznek a József Attila Tudományegyetem bölcsészettudományi karának angol tanszékén is. Délután a Sajtóházban szegedi újságírókkal találkoznak, ezután megtekintik az Ópusztaszeri Nemzeti Emlékparkot.

Könyvárusítás az újságpavilonokban

A posta újságárusító helyeinek kiterjedt hálózatát azzal is igyekszik hasznosítani, hogy a sokféle hírlapon, folyóiraton kívül az utóbbi időben egyre több könyvet, alkalmi kiadványt is árusít. Ezzel lehetővé teszi, hogy a kis települések lakossága is gyorsabban és könnyebben hozzájusson a könyvekhez, egyéb olvasnivalókhoz, és egyben ezzel bevételeit is némileg növeli a posta.

Jelenleg több mint 2800 helyszínen foglalkozik a posta hírlapárusítással (ez természetesen nem azonos az előfizetéses hírlapszolgáltatással, ami minden lakott helyen van). Ezeknek a településeknek egy részében nincs állandó könyvárusítás, s a posta felismeri, hogy a jól kiépített hálózat alkalmas lehet erre a szolgáltatásra. Az elmúlt évben 1,3 milliárd nyomdai terméket adott el a posta, ebből 24 millió alkalmi kiadványt — maga-

zint, évkönyvet —, valamint 102-féle, összesen 2,8 millió kötet könyvet. Ez utóból egy évvel korábban mindössze 19-féle árusítottak, félmillió példányban. Az idén még tovább bővült a kínált könyvek köre és száma.

A postánál ügyelnek arra, hogy a könyvtérítés ne akadályozza a hírlapárusítást. A könyvek jelentős része a hírlapüzletekbe és a postahivatalokba kerül, ahol lehetőség van a könyvek megfelelő bemutatására, kínálására, tárolására is.

A posta bizományban árusítja a könyveket. Az üzletekben, pavilonokban 3-6 hónapig kínálnak egy-egy kiadványt, s a kevésbé kelendőköt visszaküldik a könyvkiadóknak. Hogy ez utóbbira minél kevesebbszer kerüljön sor, a kisebb településeken felméri a lakosság igényeit, s ehhez igyekeznek igazítani a kínálatot. (MTI)

Akadémiai kutatások és fejlesztések

Kilencmilliárdos támogatás

Az 1986-90. közötti időszak kutatási-fejlesztési feladatait összegző főtitkári előterjesztés — amelyet megtárgyal a Magyar Tudományos Akadémia elnöksége — kiemeli: az akadémiai kutatóhálózatnak olyan területeken kell munkálatokat végeznie, amelyek a tudományos eredmények elérésének feltétele a koncentrált kapacitás; az eddigi kiemelkedő eredmények indokolták. Folytatják a tradíciók megőrzését, a tudományos iskolák fenntartását, illetve tudományos érdekből szükséges olyan új kutatási irányító módszerek művelését, alkalmazását, melyek nem illeszkednek más kutatásirányító szerv profiljába. E tervkonceptió egyben áttekinti az Akadémia intézeteiben a VI. ötéves terv idején folytatott kutatási tevékenységet, s rögzíti az elért eredményeket is.

Az előterjesztés megállapítja: az akadémiai kutatóhálózat tevékenységének legfontosabb kereteit az országos távlati tudományos kutatási terv és az országos középtávú kutatási-fejlesztési terv adta meg. Mind az

OTTKT, mind pedig az OKKFT jól szolgálta a fő tudománypolitikai célok teljesítését. Ugyanakkor a költségvetési és a beruházási ráfordítások számottevő esőkénese miatt kedvezőtlenül alakultak a tudományos kutatás feltételei. A versenyképes kutatásoknál nélkülözhetetlen műszerek, berendezések és anyagok hiánya hátráltatta az MTA területén folyó kutatómunkát, és a kutatási eredmények jelentőségének növekednie kell a szoron következő tervidőszakban. A VII. ötéves terv idején különösen nagy figyelmet fordítanak a társadalom és a gazdaság fejlesztését szolgáló természettudományi alaputatásokra, illetve a kiemelkedően fontos társadalomtudományi vizsgálódásokra. Kívánatos, hogy a kutatási tevékenység jobban épüljön be a gazdaságfejlesztés folyamatába, és a legfontosabb feladatok megoldására szerveződjenek. A tudományos kutatás megnevezett szerephez jut abban,

hogy eredményeivel előkészíti és megalapozza — az ország adottságainak megfelelően — azoknak az új folyamatoknak a kibontakoztatását, amelyek várhatóan szükségessé tesznek a gazdasági növekedéshez.

A kutatómunka feltételrendszerére vonatkozó elgondolásokról a dokumentum megállapítja: a költségvetési hozzájárulásból a következő öt évben várhatóan kilencmilliárd forint áll majd az akadémiai kutatóhálózat, valamint az Interkozmosz-kutatások rendelkezésére. A finanszírozás — a gazdálkodás és az érdekelttség tekintetében egyaránt — a tudományos kutatások jellegzetességeihez kíván igazodni, ezért szabályokban a kutatások differenciáltságához igazodva rugalmas, a szakmai célokat figyelembe vevő eszközrendszerrel kell érvényesíteni. A pályázati rendszer ki- szélesítésével a mostanál nagyobb szerephez jut, támogatások odaítélésénél, illetőleg felhasználásánál a szakmai ellenőrzés és a beszámoltatás. (MTI)

Jegyzet

Diákok — az üvegfallon túl

A Dél-alföldi régió felsőoktatási intézményeinek képviselői diákszeminariumon beszéltek meg az egyetem-főiskolai közművelődés ügyeit. A hét elején Szegeden tartott összejövetelen sok minden szóba került a hallgatók kultúraterjesztő, előkészítésszervező céljairól, elképzeléseikről, a napi gyakorlatról; mindennek szervezett kereteiről és a spontán kezdeményezések soráról; az idő- és pénzfeltetelekről, a tenni vágyó hajlamokról és az elzárkózásról.

A sok fontos, érdekes téma között fölemlítették a József Attila Tudományegyetem közművelődési bizottságának egészé alatt működő, Szegedi Egyetemi Műhely elnevezésű „társulás” egyik újszerű tervét is. Az itteni egyetem és főiskolák fiatal oktatóit, hallgatóit és a városban élő fiatal művészeket tömörítő szervezet mindössze két éve „él”, de már sokat hallatott magáról. A nyáron például rendkívüli érdeklődést keltettek az általuk rendezett Művészeti és Pszichológiai Napok eseményei. A Műhely fiataljai elsősorban az úgynevezett hátrányos helyzetű gyerekeknek, fiataloknak, és az időseknek szeretnének segíteni. A lelki egészségvédelmet tekintik „fő profiljuknak”. Mostanában kitalálták, hogy „Ifjúsági Alapítványt” próbálnak létrehozni. Olyan pénzalapot, amely lehetővé tenné, hogy a diákok rendszeresen járassák a vidéket. Kis településeken szeretnék gazdagítani a kulturális-művészeti kínálatot, ismeretterjesztő előadásokat tartatnának, a művészeti csoportok bemutatásokat; a nevelőintézményekben élő gyerekeknek segítenének, mentálhigiénés, szocializációs problémák oldásában, művelődési szokások kialakításában; öregotthonok lakóit látogatnák, s amiben kell és tudnak, szintén segítenének. Az utazásokhoz, művészeti produkciókhoz, ismeretterjesztő apparátushoz — pénz szükséges. Pályázatot adtak be a Művelődési Minisztérium egyetemi-főiskolai közművelődési bizottságához, támogatást kértek a megyei tanácstól és ugyanazért akarnak folyamodni a dologban érdekelt intézményekhez és szervezetekhez.

A Szegedi Egyetemi Műhely tervét minden bizonyítással sokan fogadják majd kételkedéssel, értetlenkedve; lassan szokásunkká válik az ilyenfajta reakció, ha pénzüről (is) szó van. Am gondolkodjunk csak meg, miért értelmes a sikerükért drukkolni! Annyiszor deklaráljuk — tökéletesen hatástalanul, hogy az értelmiségnek (a leendőnek is!) mi-féle szerepet kell vállalni a műveit társadalom érdekében és emberszabású közösségeinek kialakításában. Hányszor mondtuk, hogy az egyetemi-főiskolai évek alatt fel kell készülni a sajátos értelmiségi szerepkörre. Kell, de hogyan?

Erre mindmáig kevés helyes választ találtunk. Ha most csak arról lenne szó, hogy erre hajlandó egyetemisták mehetnek életet „szagolni” — már megérné. Hogyne örülhetnénk, hogy akadnak a diákok között — úgy értesültem nem is kevesen! — akik már nemcsak beszélgetnek valóságos társadalmi problémáinkról, hanem akarnak, és úgy gondolják, tudnak is cselekedni ezek oldásáért. Konkrét, fogható terepét

találtak maguknak, ahol haszonnal tehetnek a köz javáért. Az iskolaévek alatti valóságtapasztalásaik, elményeik, praxisuk nyilván nem mérül a feledés homályába, nem „múlik el fölöttük” hatástalanul, hanem alakítja majdani értelmiségi létüket, gondolkodásukat, életvitelüket.

A tervezett Alapítvány értelmes „befektetésnek” tekinthető, még akkor is, ha tán soká távol marad. Avagy: ki tudja... A bajaiból egyedül kilábálni képtelen állami gondozott gyerekek, magánytól megkeseredett, világtól elzártan élő öregek ma, azonnal, rögtön kell a segítség, holnap már elkésettünk vele. S ezt a pillanatnyi hasznát emberéletben muszáj számolnunk! Léphessenek hát a diákok a sokat emlegetett egyetemi üvegfallakon túl... Hiszen világot váltani, gondolatban, szóban, mindig is tud az ember, ha fiatal. Viszont munkaigényes, fárasztó, apró, de tényleges lépéseket tenni bármiféle változásért, tudjuk, igen nehéz!

Sulyok Erzsébet

Diplomások az ifjúsági mozgalomban

Tárgyalt a megyei KISZ-bizottság

A megyei KISZ-bizottság testülete legutóbb hat esztendővel ezelőtt foglalkozott azzal, hogyan vesznek részt a fiatal értelmiségiek az ifjúsági szövetség munkájában, találnak-e maguknak cselekvési tereket, lehetőségeket? Hogy az elmúlt évek tapasztalata mit hozott e témában, arról tegnap, csütörtöki soros ülésén tanácskozott.

Turcsikné Süli Mária, a KISZ-bizottság titkára készítette igen részletes összefoglalót, amelyhez hosszas vitában fűzték mondanivalójukat a testület tagjai. Lehoczky Pál és Harisné Végh Éva, a KISZ KB képviselői. Az utóbbi években, szándéka szerint, megkülönböztetett módon közelített az ifjúsági szövetség az értelmiségi fiatalokhoz. Foglalkozásuk szerint, tevékenysé-

güknek megfelelően, ún. mikrorétegeknek szóló munkakörökkel, elfoglaltságokat igyekezett keresni. Szakmai, politikai szervezeteket, ágazati fórumokat, tanácskozássok sorát hívta életre, amelyekben a mérnökök, a jogászok, a tanárok és az orvosok lehetőséget kaptak a közéleti, mozgalmi munkában való részvételre. Igaz, mindezek a kezdeményezések legtöbbször egy-egy alkalomra születtek, utóélet csupán néhánynak maradt. A sikertelenség oka, mint az a vitában is elhangzott, sok, mindennel magyarázható. Hiányzik valamiféle egységes koncepció, amely segítséget adna az irányító testületeknek is, az alap-szervezeteknek is, de a mozgalom szervezeti struktúrája sem alkalmas, olykor, az érdemi, tartalmi munka végzéséhez. A KISZ KB például életre hívta az Értelmiségi Fiatalok Tanácsát, amely azonban nemigen tud segíteni a megyei testületek munkájában, olykor a kapcsolatok, az információk is hiányoznak.

Természetesen, az ifjúsági mozgalomnak is számolnia kellett mindazokkal az ellentmondásokkal, amelyek az értelmiségi lét és munka társadalmi megítélését jellemzi, s amelyeket éppen

az utóbbi esztendők érzékeltek egyre markánsabban. Kedvezőtlenül hat például a fiatal diplomásokra, hogy nem nőtt, esetenként devalválódott a tudás (tanulás) értéke, hogy az értelmiségiek jövedelme alatta marad fölkészültségüknek. Ráadásul a pályakezdők egzisztenciális gondokkal is küszködnek. A vitában nem is a látványos eredményeket sürgették, hanem arról határoztak, hogy gazdagítani kell azokat a mozgalmi cselekvési területeket, amelyekbe — hosszabb időre is bekapcsolódhatnak az értelmiségi fiatalok. Azok pedig, akik „kiöregedtek” az ifjúsági szervezetből, nem kállódhatnak el, más szakmai, közéleti munkájukhoz a KISZ-nek segítséget kell adni. Ajánlásokkal is élhet. Az irányító testületek pedig a jövőben határozott koncepció szerint foglalkozzanak az értelmiségi fiatalokkal, KISZ-szervezeteikkel.

Császár Mihály, a megyei KISZ-bizottság munkatársa tájékoztatta a testületet az új vállalatirányítási formák bevezetésével kapcsolatos KISZ-es feladatok tapasztalatairól. Habina Péter, a KISZ-bizottság titkára pedig az építőtáborokról készített összegezt.

M. E.

A Kincskereső novemberi száma

Várkán kerestetik! — a Kincskereső novemberi számában. Kovács Lajos folytatásos regényének (Raadásnap a szupersztárok cirkuszában) különös gyerekközpontú, Várkán eltűnik, osztálytársai hiába keresik a cirkuszban, amellyel — állítólag — a városba érkezett, senki sem tud róla...

Folytatódik Kuczka Péter sci-fi-történeti tanulmánya is (Lehetséges és lehetetlen világok), a harmadik részben egy híres szörnyeteg, Frankenstein megjelenéséről olvashatunk. A NEVELŐ IRODALOMÓRA Mark Twain humoreszkjét (A mutatóvív) közli, amelyben a hipnotizőrök mesterkedései lepleződnek le. A VADÁSZ-NAPLO Torday Emil afrikai vadászkalandjait mutatja be, a híres vadásztól azt is megtudjuk, hogy minden vadállatnál veszélyesebb az ügyetlen, gyáva kisérvő.

A mai gyereket kiváló ábrázolója, Kántor Zsuzsa ezúttal a gyerekszerelm furcsaságairól ír Kis-Rukk és a szerelem című vidám hangulatú novellájában. Egy oroszországi cigány népme-

set is megismerhetünk — arról szól: Miképpen szedte rá a cigány a földesurat? Herman Ottó írása — „látott” hal — a régi balatoni halászat egyik különös halfogási módszerét mutatja be. Gazdag és változatos a novemberi szám versválogatása. Farkas Árpád, Utassy József, Bayer Béla, Fecske Csaba verseiből az őszvég hangulata árad; Stefan George, Tóth Bálint, Markó Béla, Csanádi Imre versei — komolyak és humorosak — különféle állatokról szólnak; Csorba Piroksa

verseiben maguk a gyerekek szólalnak meg. Rajtuk kívül Viktor Szoszora mai orosz költő és Győri László egy-egy szép költeményét olvashatjuk a folyóiratban. AZ ÖRÖKSÉG rovatban a nagy költő öccse, a szintén kiváló költő Agh István mutatja be Nagy László szülőházát.

AZ ÉDES ANYANYEL-VÜNK-ben a közzétételről és a megszólításról ír Szilágyi Ferenc. A szám illusztrátorai: Szyksznian Wanda, Fritz Mihály, Magyar Mihály és Furlán Ferenc.

Lukács-konferencia

Lukács György születésének 100. évfordulója alkalmából Bécsben háromnapos nemzetközi tudományos tanácskozáson emlézik a nagy magyar marxista filozófus munkásságát. A konferenciát közösen rendezti a Collegium Hungaricum, az osztrák tudományos és kutatási intézet, valamint a bé-

esi francia intézet. Olasz, francia, brit, román, NSZK-beli, jugoszláv, osztrák tudósok mellett hazánkban hat kutató vesz részt a tanácskozáson. A konferencia alkalmából Lukács életútját bemutató dokumentumkiállítás nyílik a Collegium Hungaricumban.

Karajan-tanítvány koncertje

Ma, csütörtökön este fél 8 órakor az országos filharmónia főbérleti sorozatában a szegedi szimfonikus zenekar ad koncertet a Zenés Színházban. Adrian Pop Etos 1. című művét, Lalo D-moll gordonkaversenyét és Rimszkij-Korszakov Seherzadé szvitjét mutatják be. Közreműködik Perényi Miklós (gordonka) és Bacsik Sándor (hegedű). Vezényel Christian Mandaal.

A román karmester 1946-ban született Brassó közelében. 1970-ben fejezte be tanulmányait a bukaresti Ciprián Porumbescu Konzervatórium zongora tanásként. Két évvel később

mutatkozott be a nyilvánosság előtt. 1973-ban és 1974-ben meghívást kapott Bayreuthba, ahol a nemzetközi ifjúsági fesztiválon zongoraművészként vett részt. Karmesteri tanulmányait 1975-ben fejezte be. 1980-ban a bayreuthi ifjúsági fesztivál szimfonikus zenekarának másodkarnyagosa volt, a következő évben részt vett a Karajan-alapítvány mesterkurzusán, Nyugat-Berlinben. Jelenleg a kolozsvári filharmonikus zenekar karmestere.

A Seherzadé szvitet délután 1-kor a Bebrits közlekedési szakközépiskola tanulóinak is bemutatják.